

Postelja naj bo brez takozvanega „neba“, katero je za bolnika prav tako kakor za zdravega brez koristi, pač pa mu lahko škoduje na zdravju kot posebno pripralje ni prostor za prah. Tudi pregrinjala in poblazinjeno pohištvo ne spada v bolniško sobo, katera naj bo preprosta, kajti le kot taka snaži se lahko in hitro.

Seveda ne sme narediti soba vzpričo svoje preprostosti utisa, kakor da bi bila „oropana“ in zapuščena! Prijazne podobe na stenah, na katerih obvisi rad pogled bolnikov, preženejo mu marsikatero slabo uro, katera še celo zdravega razdraži, kaj še le bolnega!

Zdravniki trde, da je okrevanje bolnega človeka odvisno celo od barve in vzorca tapet ali pa navadne stenske slikarije. Marsikdo ve morda iz lastne skušnje, kakšne grozne obraze, mogoče celo hudiče, je zrlo njegovo oko v arabeskah po stropu in stenah, ob času mrzlične bolezni. Zatorej se svetujejo za tapete mileje barve in preprosti vzorci, kateri vplivajo pomirjevalno na bolne živce. Tudi prijetno tikajoča ura z razločno številno ploščo naj ne manjka v bolniški sobi in še nekaj, kar posebno razveseljuje in blaži bolnika, to je stojalo s cveticami. Sveže zelenje de tako dobro našemu očesu! Pripomniti pa moramo, da če cvetlice cveto, ne smejo biti opojnega, močnega duha. Sploh pa je znano, da le listje tvori kisik, ki nam je v življenje potreben, cvetje pa samo rabi kisik in oddaja dušik. —

Še večje važnosti, nego soba, je bolniška postelja. Prvo je, da je dovolj velika, tako da se bolnik v njej lahko steguje in obrača po svojih željah in potrebah, nadalje naj ne bo niti prenizka, niti previsoka. Najpripravnejši so železni postelnjaki, pol metra visoki z zmetmi, na katere pride žimnica. Odeja se mora seveda ozirati na bolezen, na bolnika in na letni čas. Za blazino je boljše vzeti žimo, kakor pa perje. Sploh je žima, kakor za vsako posteljo, sosebno pa še za bolniško najboljša, ker je elastična in zračna, dočim je pernica vroča in nerodna, tako, da bolnik navadno prosi, da bi se mu postelja postiljala vsako uro na novo. Dobro je, ako stoji postelja tako, da se naslanja na steno samo z vzglavjem, ker se tako lažje streže bolniku in pa prahu se pride pri snaženji prej do živega. Skrbeti se mora tudi, da stoji postelja tako, da lahko pridejo solnčni žarki do bolnika in da ta lahko pogleda iz postelje pod milo nebo. Seveda ne sme biti preblizu vrat, niti preblizu okna.

Oblečen naj bo bolnik tako, da se nikakor ne utruji pri preoblečevanju in da se tudi lahko razgali, kadar to zahteva zdravnik pri preiskovanju. Obleka naj bo torej preprosta in snažna, brez vsakih umetnih zaponk.

Pogostega preoblečevanja se ni treba prav nič bati, kajti če je obleka celo suha in dobro segreta, nima za bolnika nobene opasnosti, kajti snaga je prvi pogoj za okrevanje. Snažno teló, snažna obleka, snažna postelja, snažna soba! Vsak dan naj se obrišejo tla — tudi pod posteljo z vlažno cunjjo. Tudi pohištvo naj se obriše na ta način, kajti navadno se prah ne obriše, ampak samo razpraši na vse strani, da potem spet „sede“ na svoje stare prostore. Ravno prah je pa najhujši strup za naše zdravje!

Torej, kar se ne da dobro osnažiti, naj se ne postavi v bolniško sobo.

Vsak dan naj se soba dobro prezrači. Okna na stežaj! kajti če potrebuje zdrav človek čistega zraka za življenje, tedaj velja to za bolnega dvakrat bolj. Prepriha se ni bati z ozirom na bolnika, kajti ta se v postelji lahko obvaruje, da ga ne zadene direktna sapa. Po zimi je treba mnogo več pozornosti, nego po leti! Vsa sredstva za izboljšanje zraka, ki se ponujajo in prodajajo in kupujejo, kakor n. pr. tisti dišeči papir in pa svečice, prah itd., ki se užiga, vsak zrak le pokvari, ne pa zboljša. Jedino, kar bi bilo nasvetovati sosebno pri prsnihih boleznih, je znani ekstrakt iz aromatičnih šil smrekovega drevja in drugih igloycev.

Toplina bolniške sobe je jako važna, torej ne smemo pogrešati toplomera v njej. 14 do 15° R je navadno najprimernejša temperatura za bolne in zdrave. Pri vročinskih in mrzličnih boleznih se mora znižati na 12° R, pri slabih malokrvnih osebah pa zvišati na 16 do 18° R.

Za kurjavo se najbolj priporoča suh les, ker najmanj pokvari zrak, seveda je dražji nego premog, koks ali šota, ki provzročajo pri gorenji dim in nezdrave pline. Za podžiganje naj se rabijo švedske vžigalice, pri nas seveda one sv. Cirila in Metoda, katere se hvalijo soglasno, po vsej pravici, kot izvrstno blago.

Konečno še nekaj malenkostij, ki pa se tudi vredne našega pozora. Vrata naj ne škripljejo in se zapirajo kolikor mogoče tiho. Tudi korakati se ne sme trdo okoli bolnika. Po leti naj se pazi, da veter ne ropoče z veterinicami. Govori naj se tako, da bolnik vse razume. Če pa je kaj tacega, kar se tiče njega in njegove bolezni, a se mu noče povedati iz nežnih ozirov, obravnava naj se zunaj bolniške sobe.

Bolniku ne kaži nikoli nepotrpežljivega obraza! Iz vsake črtice naj mu sije naproti največja ljubezen in skrbljivost, katera ga navdušuje, da prenaša svoje bolečine z zaupanjem, da ozdravi, kar je dostikrat več vredno, kakor strupeni praški in različne kroglice!

Priredila Márica II.

Deček in konjiča..

Izrezali konjiča oče

Lesena lepa so mi dva,

Nobeden pa voziti noče,

Mar noče ali pa ne zna.

Zato ju na semenj postavim,

Zamenjam ali ju prodam,

Da le oba od hiše spravim,

Jeziti pa se več ne dam.

Kedor pa je navajen ježe,

Kotreben temu je konjič,

Čeprav ne more vleči teže,
A uren bodi kakor ptič.

A tacega zaman tu iščen,
A to pa vem, kje se dobi,
V nebesa droben list napišem,
Naj svet Miklavž ga priskrbi.

Márica II.

Književnost in umetnost.

Slovanska knjižica. Snopič 65-68. Cena 72 kr.
Slučaj usode. Roman, spisala *Pavlina Pajkova* (s sliko)
Ocenimo prinesemo prihodnjič.

„*Hrvatska Matica*“ je razposlala svojim članom „Izvestje Matice Hrvatske za upravno leto 1896.“ Letošnje knjige „*Matica*“ so: 1. Kučera: Vrieme in vjetar. Črtice iz meterologije; 2. Klaić: Bribirski knezovi od plemena Šubić; 3. Pinter: Njemačka književnost; 4. Šenoa: Sabrane pripovedi. Zvezak osmi; 5. Turgenjev: Lovčeve bilješke, preveo Mirko Dioković; 6. Fürst: Kraljević Radovan. Tragedija; 7. Osman — Aziz: Bez svrhe. Pripoviest; 8. Tresić Pavičić: Car Simeon. Tragedija; 9. Novak: Dvie pripovedi; 10. Leskovar: Sjene ljubavi. Pripoviest. Knjige, katere „*Matica*“ izdaje to leto, so: 1. Cezar: Galski i gratjanski rat, preveo, uvod i bilješke napisao Kolom. Rac; 2. Platon i Xenophon: Symposion. Preveo, uvod i bilješke napisao Fr. Petračić; 3. Hrvatske narodne pjesme. Dio prvi: Junačke pjesme. Knjiga druga. Uredio dr. Stjepan Bosanac.

Slovenkam priporočamo najtopleje, da se naročajo na „*Matico Hrvatsko*“, saj jim ona s prekrasnim čtivom osladi marsikatero uro, razširi jim obzorje in vpliva blažilno na srce in dušo.

Razno.

Kopitarjeva slavnost. Slovenci so zopet dokazali, kako umejo slaviti spomin velikanov svojega naroda s tem, da so prenesli Kopitarjeve ostanke na slovensko zemljo v Ljubljano in je tu slovesno vzprejeli.

Učenjak Jernej Kopitar, znan jezikoslovec vsej učeni Evropi, rešil je prav za prav naš jezik pogube in zato mu ne moremo biti nikdar dovolj hvaležni.

Lepa slavnost se je vršila tako-le: Točno ob 4. uri popoldne se je dvignila iz dunajskega vlaka na južnem ljubljanskem kolodvoru bela, s tremi dunajskimi venci odičena krsta s telesnimi ostalinami slavnega Kopitarja in se je ista prenesla v vestibul. Knežešk of ljubljanski, dr. Missia, z mnogobrojno asistenco, je blagoslovil krsto in opravil sam ves cerkvenopevski obred. Na to je stopil vseučilišni docent dr. M. Murko pred Kopitarjevo rakev in izročil isto Ljubljanskemu županu s prekrasnim nagovorom. Nato je odgovoril kaj lepo ljubljanski župan, gospod Ivan Hribar, prevzemši ostanke slav-

nega rojaka v varstvo Ljubljane. Naglašal je: ako bi se devali na tehtnico talenti, gotovo bi premagal mali narod slovenski. Samo to žalostno resnico smo morali često izpoznavati v naši zgodovini, da so se naši nadarjeni sinovi, živeči v tujini le prenašlo potujčili in se izneverili svojemu nesrečnemu narodu. Tega se ne more trditi o Jerneju Kopitarju, ki ni samo ljubil svojega naroda v tujini, marveč ga tudi proslavil s svojim duhom, kakor malo kdo med nami. Zato se tudi danes zaveda slovenski narod časti, ki mu jo je naklonil nje slavn sin in v izražanje čuta globoke hvaležnosti krstila je stolica slovenska jedno svojih ulic po imenu velikega nam rojaka.

Nato je zapelo 70 pevcev „*Glasb. Matice*“ Mendelssohnov „*Beati mortui*“, na kar so dvignili na krsto četveroprežni gala voz in sprevoz se je jel pomikati proti pokopališču svetega Kristofa. Med špalirjem nebrojnega občinstva se je pomikal impozanten sprevoz, katerega so se udeležila vsa društva z zastavami in venci in veliko število ljubljanske duhovščine. Na pokopališču je gosp. župnik Malenšek blagoslovil grob in prof. Levec, predsednik „*Slovenske Matice*“ je govoril krasen, velepomemben govor, naštevaje čine Kopitarjeve slave, odmevajoče po vseh krogih učene Evrope.

Dopisnice. V kratkem dobimo imenitne dopisnice, ki bodo služile za vso Slovenijo in tudi tujino, ako je bodo hoteli vporabljati rodoljubi, živoči daleč od slovenske zemlje. Dopisnice bodo imele na čelu glavo pesnika dr. Franceta Prešerna, otok Bleški in Prešernovo rojstno hišo; natisnena bo le beseda „*Pozdrav*“.

Imenitna misel, kakor že toliko za naš narod važnih in koristnih, se je porodila v glavi one vrle Litijske Slovenke, ki niti noče, da se jo imenuje, a jo vsakdo takoj ugane. Čisti dobiček bode za družbo sv. Cirila in Metoda. Slovenke in Slovenci! Glejte, da bodete pridno kupovali te velevažne dopisnice, ki bodo v ponos in korist našemu narodu!

V zadnjem hipu predno je šel list v tisk, smo dobili tudi v Trstu slovenske dopisnice. Založila in izdala je je g. Mar. Škrinjar, Via Stadion 19. Na dopisnici je slika Nabergojeva (žal, da malo prevelika razmerno) in razgled na Miramar, Kontovelj in na stolno cerkev sv. Justa. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Tržačani in okoličani le po dopisnicah!

Ženske na vseučilišču. Letos se je vpisalo 13 slušateljic na filozofsko fakulteto na vseučilišču dunajskem. Večina njih se hoče posvetiti resnim studijam, kakor matematiki, fiziki, filozofiji, naravoslovju itd

25letnica srbske himne. Septembra meseca je minolo 25 let, odkar je srbska narodna himna prvokrat donela v belgradskem gledališču. Bilo je o priliki zasedanja na prestol tedajšnjega kneza, sedanjega razkralja Milana. Himno je spel profesor Jovo Bordjević, a vglasbil jo član srbske akademije znani naš rojak Davorin Jenko.

Zavod za gluho-nemo deco v Srbiji. V Belemgradu je osnovalo nekoliko dobrih ljudi „društvo za izobraževanje gluho-neme dece“. Že oktobra meseca m. l. se je zavod otvoril in ima v svojem varstvu 12 ali 14 otrok.